

HOVRÄTTEN FÖR
ÖVRE NORRLAND
rotel 1
Fi 1

DOM
2021-05-19
Umeå

Mål nr
B 1191-20

Sid 1 (11)

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Haparanda tingsrätts dom den 9 november 2020 i mål nr B 125-20, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 1)

Motpart (Åklagare)

Chefsåklagare Henrik Rasmusson
Åklagarmyndigheten
Särskilda åklagarkammaren

Motpart (Målsägande)

Michael Myllymäki

Företrädd av åklagaren

Klagande (Tilltalad)

Rolf TOMAS Korva, 19700730-8955
Mattila 185
953 35 Haparanda

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Johan Eriksson
Försvarsadvokaterna Stockholm HB
Box 12107
102 23 Stockholm

SAKEN

Misshandel m.m.

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Se sidan 2.

Dok.Id 140753

Postadress
Box 384
901 08 Umeå

Besöksadress
Bankgatan 3

Telefon
090-17 20 00
E-post: hovratten.ovrenorrland@dom.se
www.hovrattenovrenorrland.domstol.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:00

HOVRÄTTENS DOMSLUT

1. Hovrätten ändrar tingsrättens dom på så sätt att
    - a. påföljden bestäms till villkorlig dom och 60 dagsböter om 200 kr,
    - b. det belopp som Tomas Korva ska betala till Michael Myllymäki bestäms till 650 kr. På beloppet ska löpa ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 9 februari 2020 till dess betalning sker.
  2. Hovrätten fastställer tingsrättens sekretessförordnande.
  3. Sekretessbestämmelsen i 32 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska även i fortsättningen vara tillämplig för den övervakningsfilm från arresten inhämtad genom kameraövervakning som har lagts fram vid hovrättens förhandling inom stängda dörrar.
  4. Johan Eriksson får ersättning av allmänna medel med 43 949 kr, varav 17 812 kr för arbete, 9 135 kr för tidspillan, 8 212 kr för utlägg och 8 790 kr för mervärdesskatt. Staten ska stå för kostnaden.
-

YRKANDEN I HOVRÄTTEN

Tomas Korva har yrkat att hovrätten ska frikänna honom från ansvar och befria honom från skyldighet att utge skadestånd.

Åklagaren och Michael Myllymäki har motsatt sig ändring av tingsrättens dom.

HOVRÄTTENS DOMSKÄL

Utredningen i hovrätten har varit densamma som vid tingsrätten. Förhören har spelats upp.

Prövningsramen i hovrätten är det gärningspåstående som åklagaren gjort gällande, och som tingsrätten funnit att Tomas Korva ska fällas till ansvar för. Åklagaren har framhållit att det vid tingsrätten i andra hand framställda ansvarsyrkandet för tjänstefel vidhålls även i hovrätten. Den justerade gärningsbeskrivning som målsäganden lagt fram vid tingsrätten, som i den överklagade domen på sid. 14 angetts som skeende 1 ("slagen på arrestbänken") och skeende 2 ("två sparkar i anslutning till att Michael Myllymäki hamnat på golvet") ingår således inte i hovrättens prövning, vare sig beträffande ansvar eller skadestånd. Hela skeendet utgör dock bevisning och bakgrundsfakta till den gärning, betecknad som skeende 3 ("den sista sparken när Michael Myllymäki varit på golvet"), vilken hovrätten genom Tomas Korvas överklagande har att pröva.

Ansvarsfrågan

Genom uppgifterna från Michael Myllymäki, Tomas Korva, Hans Innala och Patrik Oja samt genom den övervakningsfilm som förevisats finner hovrätten följande händelseförlopp klarlagt.

Det inledande skeendet

Michael Myllymäki, som vid tillfället var berusad, fördes till arresten i Haparanda av polismännen Tomas Korva och Hans Innala. I lokalen befann sig även arrestvakten

Patrik Oja. Michael Myllymäki sattes på en bänk för visitering där han befriades från de handfängsel han förts in med och uppmanades att ta av sig sina kläder. Efter att Michael Myllymäki under visst verbalt motstånd tagit av sig sin jacka och fått hjälp av med sin tröja lossade han sin vänstra sko och sparkade den mot Tomas Korva. Tomas Korva reagerade då omedelbart genom att kliva fram till Michael Myllymäki, greppa tag i hans högra arm och utdela ett antal slag mot hans kropp. Samtidigt tog Hans Innala tag i Michael Myllymäkis vänstra arm. Under detta förlopp, som pågick i ungefär 15 sekunder, tog även Patrik Oja av Michael Myllymäkis kvarvarande sko. Då Tomas Korva släppte sitt grepp om Michael Myllymäkis högra arm och tog några steg tillbaka sparkade den alltså sittande Michael Myllymäki efter honom, dock utan att träffa, och halkade samtidigt av bänken. Tomas Korva vände sig då mot den liggande Michael Myllymäki och sparkade mot hans ben samtidigt som Hans Innala återigen tog tag om Michael Myllymäkis vänstra arm. Patrik Oja, som hållit sig relativt passiv under hela skeendet, sträckte ut en hand, som för att hindra Tomas Korva från att angripa Michael Myllymäki när denne utdelade sparken. Michael Myllymäki sparkade i detta sekundsabba skeende även tillbaka mot Tomas Korva, men missade.

”Den sista sparken”

Efter att Michael Myllymäki hamnat på golvet, skydd för övervakningskameran, ställde sig Tomas Korva en bit från hans ben och bevakade honom. Hans Innala stod samtidigt framåtböjd över Michael Myllymäki med ett grepp om hans vänstra arm. Efter cirka tio sekunder gick Tomas Korva fram och utdelade ytterligare en spark mot den liggande eller halvsittande Michael Myllymäkis ben eller underkropp. Patrik Oja stod i detta skeende passivt och övervakade Michael Myllymäki vid Tomas Korvas sida medan Hans Innala fortfarande stod alldeles bredvid Michael Myllymäki och höll i hans vänstra arm.

Efter att Tomas Korva utdelat den sista sparken kan från övervakningsfilmen noteras hur Michael Myllymäki efter en stund fick hjälp att resa sig upp av Hans Innala och hur Michael Myllymäki avvisade Tomas Korvas ansats att leda honom vid armen till en arrestcell. Han fördes istället till cellen av Hans Innala ensam, åtföljd av Tomas Korva och Patrik Oja. Stämningen förefaller inte ha varit påtagligt hotfull eller agiterad

efter att Michael Myllymäki ställt sig upp, även om det från filmen går att se att han säger något till Tomas Korva.

Det saknas ljudinspelning från händelsen, men alla inblandade är överens om att Michael Myllymäki uttryckte okvädningsord mot Tomas Korva under i princip hela skeendet.

Tomas Korvas förklaring till ”den sista sparken”

Tomas Korva har vidgått att han utdelat den spark som åtalet avser och förklarat att den utgjorde så kallat distraktionsvåld för att avvärja en potentiellt farlig situation. Enligt Tomas Korva har sparken nämligen föregåtts av att den på golvet halvsittande Michael Myllymäki knutit sin högra näve och vridit sig mot Hans Innala, som för att förbereda ett slag. Tomas Korva säger sig då ha reagerat adekvat genom att med sparken distrahera Michael Myllymäki som, om tumultet urartat ytterligare, i förlängningen skulle kunnat komma åt Hans Innalas tjänstevapen och utgöra en livsfara.

Tomas Korva har förklarat att han redan då Michael Myllymäki togs in till arresten hade misstankar om att den kniv, som de tidigare under insatsen fått information om, kunde finnas i Michael Myllymäkis kläder och att den kunde ha missats vid den första skyddsvisitationen. Han har även påpekat att han bedömde Michael Myllymäki som farlig och opålitlig och att han kände rädsla i situationen som den kom att utveckla sig. Enligt Tomas Korva har Michael Myllymäki även uttalat direkta hot mot honom, genom att bland annat säga ”jag kanske kommer hem till dig” och ”du ska få se, du ska få”, eller liknande.

Hovrättens bevisvärdering rörande ”den sista sparken”

Övervakningsfilmen ger inte mycket ledning kring hur Michael Myllymäki agerat i det sista skedet av händelseförloppet eftersom han vid det tillfället varit i det närmaste helt skydd av en skärmvägg. Det framgår dock att Hans Innala stått alldeles bredvid Michael Myllymäki och hållit honom i armen då sparken utdelats och att varken Hans Innala eller Patrik Oja reagerat på något särskilt hos Michael Myllymäki, vilket även

framgått av deras förhörsuppgifter. Det råder inte heller någon tvekan om att Michael Myllymäki i detta skede varit i ett kraftigt underläge, både numerärt och fysiskt, då han halvsittande eller liggande bevakats av två polismän och en arrestvakt.

Michael Myllymäki har emellertid inte varit helt oskadliggjord eftersom Hans Innala endast hållit i hans vänstra arm och inte kopplat något mer effektivt grepp. Michael Myllymäki bör därför, om än med viss ansträngning, ha kunnat rikta ett slag mot Hans Innala. Enligt hovrättens bedömning återspeglar dock Hans Innalas relativt beskedliga grepp och Patrik Ojas passivitet deras uppfattning av situationen: att Michael Myllymäki inte utgjorde något direkt hot och att situationen därför inte krävde mer våld eller betvingande. Det som återspeglas i polismännens och arrestvaktens kroppsspråk och förhållningssätt samt vad som framkommit i förhören med Hans Innala och Patrik Oja är att situationen lugnat ner sig då Michael Myllymäki hamnat på golvet och Hans Innala tagit tag i hans arm. Varken Hans Innala eller Patrik Oja har heller sett den hand- och kroppsrörelse som Tomas Korva säger sig reagera mot och de har båda ifrågasatt nödvändigheten av sparken. Både Hans Innala och Patrik Oja bör i den situationen ha haft lika goda möjligheter som Tomas Korva att iaktta Michael Myllymäki och det har inte funnits några andra distraktionsmoment som kan ha fått dem att tappa uppsikten över honom.

Detta stämmer även väl överens med vad som, av övervakningsfilmen och vittnesuppgifter om det tidigare skedet, framkommit om Michael Myllymäkis sinnesstämning och förmågor. Hans initiala motstånd har bestått i viss motsträvighet vid avvisitationen samt att han sparkat sin sko mot Tomas Korva. De efterföljande sparkar han försökt utdela förefaller vara försök att ”ge igen” på Tomas Korva, efter att denne brukat våld mot honom på ett sätt som Michael Myllymäki alldeles uppenbart funnit obehövligt. Något annat mer kvalificerat motstånd mot ingripandet har det inte varit fråga om trots att Michael Myllymäki vid flera tillfällen haft möjligheter till detta. Det som ytterligare talar mot den befarade hotbilden som Tomas Korva säger sig ha upplevt är att inga ytterligare åtgärder gjorts för att oskadliggöra Michael Myllymäki efter att sparken utdelats. Det framstår som främmande att en polisman med Tomas Korvas erfarenhet och kunskap skulle låta en person, om denne för endast några

sekunder sedan förberett ett kvalificerat angrepp på en kollega, helt lugnt resa sig och utan ytterligare säkerhetsåtgärder föras till sin cell. Det finns därför starka skäl att betvivla Tomas Korvas uppgift om att han i situationen bedömde Michael Myllymäki som så farlig och opålitlig som han påstår. Även det förhållandet att Tomas Korva tagit av sig sin skyddsväst, vilket han beskrivit som ett undantag från sina normala rutiner, talar mot att han uppfattat Michael Myllymäki som potentiellt farlig redan före tumultet vid arrestbänken.

Hovrättens slutsatser om Tomas Korvas laga befogenhet att sparka Michael Myllymäki

Tomas Korva har mötts av våld i samband med ingripandet mot Michael Myllymäki genom att denne sparkat sin sko mot honom. Michael Myllymäki har dessutom gjort motstånd då han med laga stöd skulle berövas friheten. Det har därmed funnits laga befogenhet för Tomas Korva att använda våld för att genomföra tjänsteåtgärden, under förutsättningar att andra medel varit otillräckliga och att våldet med hänsyn till omständigheterna varit försvarligt.

Vid de slutsatser som hovrätten redovisat under bevisvärderingen har åklagaren styrkt att sparken varken varit proportionerlig eller nödvändig. Michael Myllymäki har inte i denna situation gjort sådant motstånd och inte heller har det kunnat befaras att Michael Myllymäki skulle bli så våldsam att polismännens tjänsteåtgärd inte kunnat ske på andra, mindre våldsamma sätt. Detta gäller även med beaktande av att Michael Myllymäki haft en skada i höger axel som Tomas Korva uppgett att han tagit hänsyn till vid ingripandet genom att inte koppla ett effektivt grepp. Hovrätten delar tingsrättens bedömning att sparken därmed inte utdelats som ett uttryck för polismannen Tomas Korvas laga befogenhet att använda våld.

Det är emellertid inte tillräckligt att konstatera att det på objektiva grunder saknats laga befogenhet. Även sådant våld som utdelats av en polisman vid sidan av det statliga våldsmonopolet, som det kommer till uttryck i 10 § polislagen, kan nämligen i det enskilda fallet vara straffritt om polismannen i situationen haft fog att *uppfatta* att han hade laga befogenhet. Sådan inbillad laga befogenhet föreligger vid misstag både

avseende de faktiska omständigheterna och den laga befogenhetens omfattning.

Åklagaren har att motbevisa Tomas Korvas invändning om inbillad laga befogenhet. Frågan om åklagaren lyckats föra tillräcklig bevisning i detta avseende får i huvudsak ske på grundval av de yttre förhållandena, eftersom det inte är möjligt att på något annat sätt bedöma hur en annan person uppfattat en situation. För att Tomas Korvas invändning ska kunna beaktas krävs därmed att de yttre förhållandena ger stöd för att han kan ha missuppfattat situationen. Om det däremot saknas en rimlig förklaring till varför han skulle ha misstagit sig, kan invändningen normalt lämnas utan avseende eller anses motbevisad (se rättsfallet NJA 2012 s. 45 p. 15).

Som framgår av hovrättens bevisvärdering finns det i princip inga skäl till att Tomas Korva ska ha uppfattat risken för ytterligare våld så stor att det gett skäl för honom att agera på sätt som skett. Särskilt efterförloppet och hans kollegors agerande talar starkt mot att Tomas Korva misstagit situationen som så hotfull som han påstår. Det har rört sig om ett kontrollerat förlopp då två polismän och en arrestvakt i ett väl upplyst rum inne på polisstationen skulle utföra en rutinmässig tjänsteåtgärd genom att hålla en halvliggande person till ordningen. Det har inte heller framgått att polismannen Hans Innalas handlade varit så passivt och otillräckligt att Tomas Korva haft skäl att uppfatta att en akut fara därigenom uppstått. Hovrätten finner inte någon rimlig förklaring till att Tomas Korva kan ha missuppfattat situationen.

Beträffande den rättsliga omfattningen av laga befogenhet talar Tomas Korvas gedigna utbildning i polisär konflikthantering och hans långa erfarenhet mot att han varit i villfarelse om hur långt en polismans rätt att använda våld sträcker sig i dessa situationer. Distraktionsvåld i form av en kraftfull spark mot en fasthållen person kräver ett relativt sett stort mått av motstånd eller ett befarat våldsamt angrepp av viss betydenhet för att detta våld ska anses vara nödvändigt och proportionerligt i förhållande till andra, tillräckligt effektiva åtgärder (se t.ex. Boucht, Polisiär våldsanvändning, 2011, s. 258 ff). Denna typ av våld får inte användas enbart för att förenkla polisens arbete eller för att hindra någon från att bete sig olämpligt, genom att exempelvis uttala hot. Inte heller kan Tomas Korva anses ha missuppfattat omfattningen av hans laga befogenhet i den aktuella situationen.

Sammantaget finner hovrätten, i likhet med tingsrätten, att situationen vare sig i objektiv mening eller hur den uppfattats av Tomas Korva har inneburit att det varit försvarligt att utdela den spark som åtalet avser.

Hovrättens slutsatser om Tomas Korvas nödvärnsrätt

Till skillnad mot bedömning av laga befogenhet att använda våld, som avser en prövning av om åtgärden är *försvarlig*, ska Tomas Korvas invändning om nödvärn prövas mot rekvisitet *uppenbart oförsvarligt*.

Det följer av hovrättens slutsatser om Tomas Korvas laga befogenhet att det inte rört sig om en nödvärnssituation i objektiv mening. Frågan är om Tomas Korva felaktigt uppfattat att det förelegat en nödvärnssituation, s.k. putativt nödvärn. Prövningen innebär därmed en bedömning av om Tomas Korva uppfattat ett hot om ett nära förestående brottsligt angrepp och – i så fall – om hans spark då varit uppenbart oförsvarlig. För en polisman med Tomas Korvas kunskap och erfarenhet kan, som tingsrätten framhållit, strängare krav ställas när det kommer till att bedöma en hotfull situation för på en genomsnittlig person (se Boucht, a.a., s. 343 f).

Det saknas enligt hovrättens bedömning anledning att se annorlunda på situationen utifrån Tomas Korvas uppfattning om sin rätt att använda våld i nödvärn i förhållande till hans rätt att använda våld med laga befogenhet. Situationen har varit så pass kontrollerad och förloppet har gett nog tid till eftertanke för att Tomas Korva har kunnat göra bedömningen att det inte förelegat en akut risk för brottsligt angrepp från Michael Myllymäkis sida. Tomas Korvas spark mot Michael Myllymäki har därför varken utdelats i en faktisk eller uppfattad nödvärnssituation. Hovrätten finner därför, liksom tingsrätten, att hans spark inte är fri från ansvar på grund av nödvärn.

Tomas Korva döms för misshandel

Den spark som Tomas Korva utdelat har inte utdelats med laga befogenhet och har inte heller utgjort nödvärn. Sparken har varit kraftfull och kontrollerad. Det saknas helt skäl att betvivla att den orsakat övergående smärta. Huruvida någon underhudsblödning

uppstått går inte att bedöma, då det fotografi av blåmärke som lagts fram endast visar en lättare rodnad vilken likväl kan ha uppkommit innan den spark som omfattas av hovrättens prövning.

Hovrätten finner, liksom tingsrätten, att en relativt kraftfull spark mot en liggande och fasthållen person utgör våld av sådan grad att misshandeln inte kan anses ringa.

Straffvärdet bestäms för den del av våldsutövningen som är straffbar. Föreligger en situation då visst våld är försvarligt, och därmed straffritt, ska straffvärdet bestämmas för den överskjutande, straffbara delen av våldsutövningen. I likhet med tingsrätten anser hovrätten att straffvärdet, med hänsyn till den beredskap som polismän måste ha av att mötas av motstånd, inte ska reduceras med hänsyn till Michael Myllymäkis provokation. Hovrätten finner inte skäl att göra någon annan bedömning än tingsrätten avseende straffvärdet, som är fängelse en månad.

Påföljdsfrågan

Hovrätten delar tingsrättens bedömning att påföljden ska bestämmas till villkorlig dom och dagsböter eftersom det av ett yttrande från Polismyndighetens personalansvarsnämnd framgår att det mesta talar för att Tomas Korva kommer att förlora sin anställning vid den bedömning i ansvarsfrågan som hovrätten nu gör. I konsekvens härmed bör även dagsbotens storlek reduceras för att beakta det i närtid förväntade inkomstbortfallet. Tingsrättens dom ska därför ändras i denna del.

Skadestånd

Misshandeln av Michael Myllymäki har föregåtts av provokation dels i form av att han gjort motstånd mot den tjänsteåtgärd som Tomas Korva utförde, dels genom att han sparkat sin sko mot honom. Michael Myllymäki har dessutom gjort aktivt motstånd i det tidigare skeendet och bemött Tomas Korvas våld med sparkar. Michael Myllymäki har även, vid upprepade tillfällen och under relativt lång tid, uttalat kränkande okvädningsord mot Tomas Korva. Trots att sparken har varit oförsvarlig har den utdelats i en situation då laga befogenhet för viss våldsanvändning ändå har funnits. Michael Myllymäki kan vid en samlad bedömning inte anses ha blivit allvarligt kränkt

av den misshandel som Tomas Korva nu döms för. Hans anspråk på kränkningssersättning riktat mot Tomas Korva ska därför avslås och tingsrättens dom ändras i denna del.

Vid denna bedömning beaktar inte hovrätten att situationen i sin helhet - att utsättas för straffbar misshandel under ett frihetsberövande - kan ha inneburit en kränkning av Michael Myllymäki, eftersom Tomas Korva endast ska svara för den del där han bär personligt ansvar.

Michael Myllymäki har fått övergående smärta som orsakats av våld som inte varit befogat. Denna smärta skulle inte ha uppstått om Tomas Korva istället använt försvarligt våld vid insatsen. Michael Myllymäki har därför rätt till begärt skadestånd för sveda och värk. I likhet med tingsrätten anser hovrätten att det finns synnerliga skäl att ålägga Tomas Korva personligt skadeståndsansvar i denna del.

Sekretess

Att offentliggöra den övervakningsfilm som förevisats inom stängda dörrar kan antas innebära att Michael Myllymäki lider men, då den visar honom i en mycket utsatt situation under ett pågående frihetsberövande. Det finns därför skäl att förordna om fortsatt sekretess.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast den 16 juni 2021.

Hovrättslagmannen Susanne Lundgren Jonasson, tf. hovrättsrådet Jon Karlsson (referent), tf. hovrättsassessorn Nina Stenberg samt nämndemännen Eva Björmsjö och Olov Nilsson har deltagit i avgörandet. Domstolen är enig.

HAPARANDA TINGSRÄTT
Dohand 5

DOM
2020-11-09
meddelad i
Haparanda

Mål nr: B 125-20

PARTER (Antal tilltalade: 1)

Tilltalad

Rolf TOMAS Korva, 19700730-8955
Mattila 185
953 35 Haparanda

Offentlig försvarare:

Advokat Johan Eriksson
Försvarsadvokaterna Stockholm HB
Box 12107
102 23 Stockholm

Åklagare

Chefsåklagare Henrik Rasmusson
Åklagarmyndigheten
Särskilda åklagarkammaren
205 90 Malmö

Målsägande

Michael Myllymäki
Gåsvägen 1
953 36 Haparanda

Målsägandebiträde:

Biträdande jurist Lina Austrell
Advokatbyrån Tuhkanen Box 11
953 21 Haparanda

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Misshandel, 3 kap 5 § brottsbalken
2020-02-09

Påföljd m.m.

1. Villkorlig dom
2. Dagsböter 60 om 425 kr

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 174	Strandgatan 20	0922-281 00		måndag - fredag
953 24 Haparanda		E-post: haparanda.tingsratt@dom.se		08:00-16:00
		www.haparandatingsratt.domstol.se . Här hittar du info om tingsrättens personuppgiftsb		

Lagrum som åberopas

29 kap. 5 § 1 st 7 p brottsbalken

Skadestånd

Tomas Korva ska betala skadestånd till Michael Myllymäki med 5 650 kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 9 februari 2020 till dess betalning sker.

Sekretess

Sekretessen enligt 32 kap 3 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska fortsatt vara tillämplig på övervakningsfilm från arresten som har lagts fram vid förhandling inom stängda dörrar.

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Johan Eriksson får ersättning av staten med 50 701 kr. Av beloppet avser 19 305 kr arbete, 12 850 kr tidsspillan, 8 406 kr utlägg och 10 140 kr mervärdesskatt. Tomas Korva ska betala 5 000 kr av denna kostnad till staten.
  2. Lina Austrell får ersättning av staten för arbete som målsägandebiträde med skäliga 42 764 kr. Av beloppet avser 21 060 kr arbete, 11 565 kr tidsspillan, 1 586 kr utlägg och 8 553 kr mervärdesskatt.
-

YRKANDEN M.M.

Åklagaren har yrkat ansvar för brott i enlighet med följande gärningsbeskrivning:

MISSSHANDEL (0150-K805-20)

Polisassistent Tomas Korva har utdelat en spark som träffat benet på den gripne Michael Myllymäki i samband med avvisitering vilket orsakat smärta och ett blåmärke. Det hände den 9 februari 2020 i polisarresten, Strandgatan 10, Haparanda stad.

Tomas Korva begick gärningen med uppsåt.

Ansvarsyrkande i andra hand

TJÄNSTEFEL

Genom att agera enligt ovan vid sin myndighetsutövning som polis, trots att det varken varit behövligt eller försvarligt, har Tomas Korva uppsåtligen eller av oaktsamhet åsidosatt vad som gällt för uppgiften.

Målsäganden Michael Myllymäki har biträtt åtalet och för egen del justerat gärningsbeskrivningen enligt följande:

Tomas Korva har utdelat tre sparkar som träffat Michael Myllymäkis kropp samt upprepat slagit den gripne Michael Myllymäki med flertalet knytnävsslag mot överkroppen och axeln i samband med avvisitering vilket orsakat smärta och ett blåmärke. Det hände den 9 februari 2020 i polisarresten, Strandgatan 10, Haparanda stad.

Enskilt anspråk

Målsägandebiträdet Lina Austrell har framställt enskilt anspråk enligt följande:

Tingsrätten ska förplikta Tomas Korva att till Michael Myllymäki utge skadestånd med 15 650 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 9 februari 2020 till dess full betalning sker. Av det yrkade beloppet avser 15 000 kr kränkningssättning och 650 kr sveda och värk.

INSTÄLLNING OCH UTREDNINGEN VID TINGSRÄTTEN

Tomas Korva har vidgått händelseförloppet, men bestritt ansvar för brott och anført att han har agerat med stöd av laga befogenhet, alternativt i nödvärn.

Tomas Korva har även bestritt det enskilda anspråket och anført att eventuella anspråk med anledning av händelsen ska riktas mot han arbetsgivare. Inget belopp har vitsordats.

Åklagaren har som skriftlig bevisning åberopat fotografier och film från övervakningskamera i arresten. Som muntlig bevisning har åklagaren åberopat förhör med målsägande Michael Myllymäki, förhör med den tilltalade Tomas Korva, samt vittnesförhör med polismannen Hans Innala och arrestantvakten Patrik Oja.

Michael Myllymäki har åberopat samma bevisning som åklagaren, samt två fotografier, s. 19 och 20 i förundersökningsprotokoll.

De hördas berättelser i huvudsak

Michael Myllymäki har sammanfattningsvis uppgett följande. Den aktuella kvällen hade han bråkat med sin flickvän som ringde polisen. Polisen grep honom och förde honom till arresten, han kände inte igen poliserna. Vid gripandet berättade han att han hade ont i höger axel. Han var berusad och hade druckit kanske åtta öl och en del sprit. Han var bojad när han kom till arresten. Han minns att poliserna skulle hjälpa honom av med kläderna i arresten. Han har svårt att klä av sig själv på grund av en skada i höger axel. Han tog av sig skon med ena foten och sparkade av den. Det är möjligt att han sparkade den på Korva med flit, han ville att den skulle träffa Korva. Korva var högljudd och betedde sig aggressivt, han tog till exempel mycket hårdare i honom än den andra polisen gjorde. Han minns att han var uppkäftig mot Korva, men han minns inte vad han sa. Det var bara Korva som hoppade på honom och använde övervåld. Vid något tillfälle hamnade han på golvet, antingen la de ner honom eller så ramlade han från bänken i arresten. Han var inte våldsam mot poliserna och har varken sparkat eller slagit dem. Medan han låg på golvet höll den ena polisen fast i hans vänstra arm. Korva sparkade honom när han låg på golvet. Han vet inte varför Korva sparkade honom. Han blev chockad och trodde inte att något sådant här skulle kunna hända. Vad han kommer ihåg gjorde han inte motstånd när han låg på golvet. Som han minns det utdelade Korva två sparkar och några slag. Sparkarna träffade på armar och ben, men han minns inte vilken spark som träffade var. Efter händelsen hade han ont i hela kroppen och haltade, men är osäker på vilket ben. Han hade blåmärken på benet och armen och kände smärta vid blåmärket på benet. Det gjorde ont i ungefär en vecka och han kände mest av smärta när han tog på sig byxor och liknande. Den sista sparken minns han tydligast, eftersom situationen då hade lugnat ner sig.

Skorna som har förevisats av åklagaren är hans vinterskor. De är förhållandevis lätta och han tror att de har gummisula. Han sparkade inte av skon särskilt hårt.

Korva stod kanske två meter ifrån honom när han sparkade av skon. Korva verkade irriterad och var högljudd, den andra polisen var snäll och gjorde ingenting.

Hörd över åtalet har Tomas Korva uppgett sammanfattningsvis följande. Han har arbetat som polis i yttre tjänst i 13 år. Han tjänstgör i huvudsak kvällar och nätter och har varit med om otaliga ingripande. Han är en av få polisiära konflikthanterare i Norrbotten och utbildar andra poliser och ordningsvakter i självskydd, vapentaktik, m.m. Myndigheten har stort förtroende för honom och hans erfarenhet som ingripande polis. Distraktionsslag och distraktionssparkar är vedertagna begrepp inom polisen. De är medel som används vid ingripande. Syftet är inte att skada utan att bryta fokus hos den man ingriper mot för att kunna vidta en annan adekvat åtgärd, till exempel få in ett grepp. Användningen av distraktionsvåld faller under 8 § och 10 § polislagen. Distraktionsvåld kan i och för sig orsaka skador, men det är inte syftet. Om man bemästrar det orsakar det inga skador.

Den aktuella kvällen var han i tjänst med Hans Innala. De fick ett larm om en kvinna som blivit hotad med kniv. När han fick höra vem den misstänkte var kände han direkt igen namnet. Michael Myllymäki är känd av polisen. Han har själv bevakat en rättegång där Myllymäki var åtalad för grovt narkotikabrott på grund av att det fanns indikationer på att ett fritagningsförsök skulle göras. De påträffade Myllymäki vid en gångväg och bad honom att lägga sig ner. Han var något motsträvig, men gripandet gick lugnt till. Myllymäki upplyste dem om att han hade ont i höger axeln, varför de handskades varsamt med honom och bojade honom. Vid ingripandet var Korva klädd i polisuniform och hade de kängor som hör till uniformen. De har inte stålhätta. Han var sedvanligt beväpnad med pistol, batong och spray. När de fick larmet fick de information om att Myllymäki kunde ha kniv, varför de gjorde en första skyddsvisitering av Myllymäki vid gripandet, men hittade inget vapen. Tanken var att göra ytterligare en visitering i arresten. Man får inte missa ett vapen vid en skyddsvisitering, men det kan såklart hända ändå.

I arresten satte de Myllymäki på en bänk och tog av honom handfängslet för att han skulle klä av sig så att de kunde avvisitera honom. Avvistering sker vanligtvis på arrestbänken, men om det är bråkigt kan det göras i cellen istället. Den som är äldst i patrullen ansvarar för åtgärderna. Det var som att Myllymäki hade väntat på att handfängslet skulle tas av. Han sa att han vägrade låsas in, han vägrade ta av sig kläderna och ville prata med deras chef. Myllymäki blev aggressiv och sa okvädningsord som ”du är ful som ett rövhål”, ”knulla din brorsa” och ”du ska inte vara polis”. Allt var riktat mot Korva. Varken han eller Innala höjde rösten. De pratade lugnt och sansat. Det var tydligt för Korva att Myllymäki visste vem han var och att han hade något emot honom. Han hade vid det här laget tagit av sig sin skyddsväst. Det är något han vanligtvis inte gör, men eftersom Myllymäki var så lugn när de tog in honom till arresten tänkte han att det inte skulle bli några problem. Myllymäki fick loss sin ena sko med den andra foten och sparkade den med full kraft mot honom. Skon träffade honom i ljumsken. Det gjorde mycket ont och han hade ont under resten av ingripandet. Han rusade fram till Myllymäki för att ta tag om hans högra arm, men på grund av att Myllymäki berättat om smärtan i höger axel kunde han inte ta det greppet han tänkt sig. Han fick förlita sig på Innala som stod på Myllymäkis vänstra sida. Även om han hade tagit av sig väst och jacka hade han fortfarande tjänstevapen, batong och spray med sig.

Myllymäki slet med hela kroppen och gjorde kraftigt motstånd. Han visste att Myllymäki skulle skada honom om han fick tillfälle och han uppfattade även att Myllymäki var på väg att slå honom. Han utdelade några måttliga och kontrollerade distraktionsslag på Myllymäki för att ge Innala möjlighet att ta ett ordentligt grepp om Myllymäki vänstra arm. Om Innala hade tagit ett omvänt skuldergrepp på Myllymäki hade situationen hamnat under kontroll och blivit helt annorlunda. Han blev förvånad över att Innala inte tog greppet och han själv blev utlämnad i situationen. Innala gjorde inte det han borde ha gjort. Korva utdelade några slag som träffade på Myllymäkis högra sida. Myllymäki utdelade hårda knytnävsslag i magen på honom, varvid han själv utdelade två eller tre distraktionsslag i magen på

Myllymäki, vilka Myllymäki inte reagerade på. Hans förhoppning var att Myllymäki skulle dra in magen så att de kunde få ner honom på golvet. Totalt utdelade han kanske 5 slag på Myllymäki. Innala sa något om ”sluta slåss”, men han vet inte vem han sa det till. Myllymäki hamnade på golvet, men på ett okontrollerat sätt. I samma veva som Myllymäki ramlade mot golvet lyfte han upp sig med ena armen och sparkade med full kraft mot Korva, varvid Korva utdelade en distraktionsspark mot honom. Situationen var fortsatt aggressiv, de hade inte kontroll över den. Han backade undan när Myllymäki hamnade på golvet. Innala hamnade i kläm mellan Myllymäki och arrestbänken och var i en mycket utsatt situation. Han såg att Innalas tjänstevapen, som satt i ett hölster på benet, var lättillgängligt för Myllymäki. Han såg att Myllymäki knöt näven och vred sig mot Innala och han uppfattade att han skulle slå Innala. Det var inte minsta tvekan om att Myllymäki skulle kunna ta Innalas tjänstevapen om han ville. Han själv utdelade då den sista distraktionssparken mot Myllymäki för att få honom att bryta fokus från det han höll på med. Sparken träffade på Myllymäkis vänstra ben, han tror att det kan ha varit på låret. Sparken var inte hård utan måttlig och kontrollerad. Myllymäki uppvisade inga tecken på smärta, men började skrika åt Innala och arrestantvakten att de såg vad som hände och att de var vittnen till händelsen. Myllymäki försökte även att sparka Korva medan han var på golvet. Myllymäki sa även åt honom att han ska ta reda på var han bor, att han ska komma hem till honom, att han aldrig ska kunna känna sig säker igen och att han ska få se vad som ska hända med honom. Korva reagerade inte på detta utan lär honom skrika och hålla på. Myllymäki var under hela skeendet verbalt utåtagerande mot honom. Efter en stund vände Myllymäkis humör och han lugnade ner sig och han bedömde då att läget var lugnt. Han ville inte lämna Innala ensam med Myllymäki ifall han återigen blev aggressiv, men Myllymäki ville inte ledas in i cellen av honom. Han lät Myllymäki ledas in i cellen av Innala och han själv gick tätt bakom hela vägen till inläsningen.

Det är de ingripande poliserna som bedömer vilka åtgärder som ska vidtas. Den som är äldst i patrullen är ansvarig. När han sett situationen i efterhand är den i enlighet med hur han skulle instruera att man ska agera i en dylik situation.

Den första våldsanvändningen initierades av Myllymäki när han sparkade av skon. Innan dess hade inget fysiskt inträffat. När Myllymäki sparkat skon gick han fram till honom och utdelade distraktionsslagen. Myllymäki hamnade sedan på golvet, där han utdelade distraktionssparkarna. Han backade undan i ett skeende på grund av att Myllymäki uppgett att hans axel var skadad och han kunde inte vidta de åtgärder han ansåg behövliga utan risk för att göra illa Myllymäkis axel. Han ville inte använda mer våld. Myllymäki sparkade mot honom när han föll från bänken mot golvet och måttade ytterligare sparkar mot honom när han låg på golvet, efter att han själv sparkat den första distraktionssparken. När våldsanvändning påbörjats är det viktigt att få kontroll på personen, det finns inte utrymme för lågaffektivt bemötande.

Myllymäki var berusad vid ingripandet hade han blixtsnabba reaktioner och var snabbtänkt. Myllymäki visste exakt vem han är. Haparanda är litet och folk känner till vilka som är poliser. Utöver att bevaka en rättegång mot Myllymäki har han även gjort ingripanden mot personer i Myllymäkis närhet. Hans uppfattning är att Myllymäki var aggressiv mot honom med anledning av vad dessa personer han ingripit mot berättat för Myllymäki. Han var aldrig aggressiv mot Innala under ingripandet. Vid något tillfälle lämnade han sitt tjänstenummer till Myllymäki. Det var helt uppenbart att Myllymäki hade ett agg mot honom och var ute efter att anmäla honom.

Vittnet Hans Innala har uppgett sammanfattningsvis följande. Han har jobbat som polis i 6 år och tjänstgör som ordningspolis i Haparanda. Han har jobbat en del pass med Korva tidigare. Den aktuella kvällen blev de beordrade till Marielund med anledning av att en man skulle ha hotat sin sambo med kniv. De påträffade

Myllymäki på en gångväg. Gripandet var odramatiskt, Myllymäki la sig på marken och lät sig bojas. Han berättade att han hade ont i axeln och de försökte ha överseende med detta. Han minns inte om Myllymäki gjorde motstånd. Myllymäki var inte känd för honom själv sen tidigare. Han kände inte till att Myllymäki skulle vara särskilt farlig och vad han kan komma ihåg sa Korva inget om detta. De hittade ingen kniv på Myllymäki och transporterade honom med polisbussen till arresten. Det var inget bråk i bussen. Myllymäki var berusad och de fick anstånd med att förhöra honom med anledning av detta.

När de skulle avvisitera Myllymäki ville han inte klä av sig och ville inte vara behjälplig. I samband med detta började han säga okvädningsord till Korva och ville veta vad Korva hette. Myllymäki sa inget till honom själv, varför vet han inte. De satte ner Myllymäki på bänken och i samband med att han skulle ta av sig resten av sina kläder sparkade han sin sko på Korva, kanske i affekt eller av ilska. Han själv såg inte träffen, men han hörde att Korva blev träffad av skon. Korva stod kanske en och en halv meter från Myllymäki. Han uppfattade att Myllymäki gjorde det avsiktligt. Korva rusade fram till Myllymäkis högra sida och det uppstod ett tumult, han såg att Korva utdelade mer än ett slag. Myllymäki hamnade på golvet och ville veta Korvas namn, varvid Korva uppgav sitt tjänstenummer. Vad han kunde se utdelade Myllymäki inga slag eller sparkar mot Korva. Han stod bredvid Myllymäki och hade fokus på honom. Han kan ha hållit fast Myllymäki. Myllymäki satt på golvet med ryggen mot väggen och hade benen lite uppdragna. Myllymäki uttalade okvädningsord mot Korva. Han såg att Korva sparkade Myllymäki efter att Myllymäki sagt att Korva skulle ”knulla sin brorsa”. Han själv såg ingen anledning för Korva att sparka Myllymäki. Myllymäki gjorde ingenting fysiskt eller aggressivt innan sparken kom, han uttalade endast glåpord. Han upplevde aldrig att det förelåg någon fara för att Myllymäki skulle komma åt hans eget tjänstevapen. Myllymäki riktade inga glåpord eller dylikt mot honom själv, allt var riktat mot Korva. Han uppfattade inte att Myllymäki gjorde någon ansats att angripa honom själv och han tror att han hade sett om Myllymäki hade gjort det. Han var sedvanligt klädd i

uniform och var beväpnad. Även Korva var beväpnad. Under tumultet sa han åt Korva och Myllymäki att de skulle ta det lugnt. Han och Korva kommunicerade inte under förloppet och han gav eller fick inga instruktioner.

Han minns att han såg en spark, men har i efterhand fått veta att det rörde sig om tre sparkar. Han såg ingen motiverad anledning för Korva att utdela sparken. Det händer att man får brottas med gripna i arresten, men det är inte så vanligt. Han bedömde inte att det var en farlig situation, eftersom de var två beväpnade poliser på plats och en arrestvakt. Det var rätt av Korva att ingripa mot Myllymäki när han sparkade skon på honom, de var tvungna att få kontroll över situationen.

Vittnet Patrik Oja har sammanfattningsvis uppgett följande. Han är anställd som arrestantvakt sedan cirka 20 år tillbaka. Han kände inte till Myllymäki sen tidigare. När Korva och Innala kom in med Myllymäki den aktuella kvällen var Myllymäki väldigt provocerande mot Korva, men inte mot Oja eller Innala. Poliserna ville att Myllymäki skulle klä av sig, men han ville inte vara behjälplig. Han lossade sedermera sin ena sko och ”sulade” iväg den så att den träffade Korva i skrevet. Korva och Innala tog tag i honom. Han själv fick också sedermera gripa in för att assistera vid avvisiteringen. Han kan ha försökt ta tag i Myllymäkis fötter för att lugna ner honom. Det kan stämma att han tog av Myllymäkis andra sko. Skon var lite tyngre än en vanlig träningssko, möjligtvis en skinnsko med hård sula. Korva försökte få tag i Myllymäkis högra arm. Det utdelades sparkar från både Korva och Myllymäki i samband med att Myllymäki hamnade på golvet. Innan den sista sparken utdelades stod han cirka två och en halv till tre meter ifrån Myllymäki och hade god uppsikt över platsen. Även Korva hade gått bort en bit från platsen, sen vände han tillbaka och utdelade den sista sparken. Den såg ut träffa vid Myllymäkis lår. Han kan inte bedöma med vilken kraft Korva sparkade. Myllymäki uttalade hot och glåpord mot Korva under hela skeendet. Han kunde inte se att Myllymäki gjorde något innan sparken kom och han vet inte varför Korva sparkade. Han uppfattade inte själv att situationen eskalerade. Han höll ut armen för att Korva

skulle hålla sig undan och låta honom själv och Innala sköta situationen på grund av att Myllymäki var verbalt utåtagerande mot Korva. Han hade uppsikt över situationen och såg inget skäl för Korva att utdela den sista sparken. De kommunicerade inte med varandra under förloppet. Myllymäki berättade även att han hade ont i sin axel till följd av en arbetsskada. Han kontrollerade inte om Myllymäki fick några skador efter tumultet. När Myllymäki sedermera leddes in till cellen gick allt lugnt till.

DOMSKÄL

Skuldfrågan

Vad som är ostridigt och vad tingsrätten har att pröva

Av den övervakningsfilm som visats framkommer att Tomas Korva sparkar Michael Myllymäki på det sätt som åklagaren gjort gällande. Uppgifterna bekräftas även av målsäganden och vittnesuppgifter. Tomas Korva har även vidgått händelseförloppet. Det är därmed ostridigt att Tomas Korva uppsåtligt utdelat en spark mot Michael Myllymäki. Michael Myllymäki har uppgett det gjorde ont. Med hänsyn till våldets karaktär ser tingsrätten inget skäl att ifrågasätta denna uppgift, oaktat att Tomas Korva har invänt att det rörde det sig om en distraktionsspark och att syftet inte var att skada. Även om syftet med en sådan spark inte är att skada, är distraktionsvåld alltså våldsutövning och det kan med fog antas att även sådant våld kan ge uppkomst till smärta.

Åklagaren har alltså bevisat att Tomas Korva använt våld mot målsäganden på det sätt som anges i gärningspåståendet. Tomas Korva har invänt att han agerat med stöd av laga befogenhet, alternativt i nödvärn. Frågan för tingsrätten att bedöma är om det finns någon omständighet som innebär att Tomas Korva ska gå fri från

ansvar, samt – om tingsrätten finner att Tomas Korva ska dömas – om gärningen ska rubriceras som misshandel eller tjänstefel.

Om förhållandet mellan misshandel och tjänstefel kan nämnas att tjänstefel delvis sammanfaller med många andra straffbud. En gärning som utgör misshandel kan också utgöra tjänstefel. Tjänstefel är subsidiärt i förhållande till andra brott. Det innebär att ansvar för tjänstefel inte ska tillämpas om gärningen är belagd med straff enligt någon annan bestämmelse.

Polisens befogenhet att använda våld

Polisens rätt till våldsanvändning regleras av 10 § polislagen. Av bestämmelsen framgår att en polis, i den mån andra medel är otillräckliga och det med hänsyn till omständigheterna är försvarligt, får använda våld för att genomföra en tjänsteåtgärd, om han eller hon till exempel möts med våld eller hot om våld, eller om åtgärden är oundgängligen nödvändig för den allmänna ordningens och säkerhetens upprätthållande och det är uppenbart att åtgärden inte kan genomföras utan våld. Sammanfattningsvis är bestämmelsens innebörd att en polis får använda våld endast i den mån som det ingår som ett absolut nödvändigt led i en tjänsteuppgift som det åligger polisen att fullgöra (jfr. Svea Hovrätts avgörande B 9836-17).

I 8 § polislagen regleras en allmän behovs- och proportionalitetsprincip för polisingripanden. Enligt bestämmelsen ska en polisman som har att verkställa en tjänsteuppgift ingripa på ett sådant sätt som är försvarligt med hänsyn till åtgärdens syfte och övriga omständigheter. Måste tvång tillgripas ska detta ske endast i den form och den utsträckning som behövs för att det avsedda resultatet ska uppnås.

Har Tomas Korva agerat med stöd av laga befogenhet?

Det är klarlagt att Tomas Korva har utdelat både slag och sparkar mot Michel Myllymäki. Av uppgifter som framkommit under förhör samt av övervakningsfilmen finner tingsrätten att det har rört sig om totalt tre sparkar. Den spark som omfattas av åklagarens åtalet är den sista sparken som utdelats av Tomas Korva. Michael Myllymäki har för egen del justerat gärningsbeskrivningen på så sätt att även slagen och samtliga sparkar ska omfattas åtalet. Händelseförloppet kan, för pedagogiska syftens skull, delas in i tre skeenden:

1. Slagen på arrestbänken.
2. Två sparkar i anslutning till att Michael Myllymäki hamnat på golvet.
3. Den sista sparken när Michael Myllymäki varit på golvet.

Det är utrett att våldsanvändningen har initierats av Michael Myllymäki genom att han har sparkat en sko på Tomas Korva. Han har uppgett att han kan ha gjort detta medvetet. Genom vad som har framkommit av Michael Myllymäkis egna uppgifter i kombination med vad vittnena och Tomas Korva själv har uppgett finner tingsrätten att det är klarlagt att Michael Myllymäki medvetet sparkat skon på Tomas Korva.

1. Slagen på arrestbänken

Slagen som Tomas Korva utdelat har skett i direkt anslutning till sparken. En polisman har, som ovan anförts, rätt att använda våld om han i utövandet av tjänsteåtgärd själv möts av våld eller hot om våld. Tomas Korva har anført att han utdelade slagen för att distrahera Michael Myllymäki, samt att om en polisman möts av våld på detta sätt måste denne agera för att få kontroll över situationen. Det är enligt tingsrättens mening inte motbevisat att han inte agerat med stöd av laga befogenhet. Tomas Korvas egna uppgifter ska därför läggas till grund för bedömningen av lagligheten i slagen. Tingsrätten finner därmed att Tomas Korva har agerat med stöd av laga befogenhet i detta skeende.

2. Två sparkar i anslutning till att Michael Myllymäki hamnat på golvet

Av övervakningsfilmen framgår att Tomas Korva till en början utdelar två sparkar mot Michael Myllymäki i anslutning till att han hamnat på golvet. Tomas Korva har gjort gällande att Michael Myllymäki har gjort motstånd på golvet och sparkat mot honom och att situationen alltså var utom kontroll när Michael Myllymäki hamnade på golvet. Huruvida Michael Myllymäki sparkat mot Tomas Korva när han hamnat på golvet går inte att avgöra från övervakningsfilmen, men Tomas Korvas uppgifter vinner stöd av vad Patrik Oja uppgett. Tingsrätten anser inte att Tomas Korvas uppgifter motbevisas av vad Michael Myllymäki anfört eller av vad som övrigt framkommit i målet. Det är därmed inte uteslutet att Tomas Korva utdelat sparkarna med stöd av laga befogenhet.

3. Den sista sparken när Michael Myllymäki varit på golvet

Av övervakningsfilmen och vittnesuppgifter framgår att Tomas Korva, efter att han utdelat de två sparkarna ovan, backar undan från Michael Myllymäki och betraktar honom från ett par meters avstånd. Därefter utdelar han ytterligare en spark mot Michael Myllymäki. Det är denna spark som åklagarens åtalet avser men som också omfattas av Michael Myllymäkis biträdande av åtalet.

Tomas Korva har gjort gällande att han sparkade Michael Myllymäki den sista gången, på grund av att Michael Myllymäki knöt sin näve som för att slå Hans Innala som stod på hans vänstra sida och eventuellt hade kunnat ta hans tjänstevapen. Tingsrätten återkommer till bedömningen av denna invändning nedan.

Michael Myllymäki har uppgett att situationen hade lugnat ner sig när den sista sparken utdelades. Båda vittnena har uppgett att Michael Myllymäki alltså var verbalt utåtagerande och provocerande gentemot Tomas Korva och sagt saker som ”du ska inte vara polis” och ”knulla din brorsa”, men att han inte gjorde något fysiskt motstånd eller utfall mot Tomas Korva. Hans Innala har vidare anfört att han stod direkt bredvid Michael Myllymäki, och har inte sett att denne gjort något utfall

mot honom själv. Vittnet Patrik Oja har heller inte uppgett att han sett Michael Myllymäki göra ett sådant utfall/ansats att slå Hans Innala som Tomas Korva beskrivit. Varken Innala eller Oja har anfört att de kunnat se någon anledning för Tomas Korva att utdela den sista sparken samt att sparken kom efter att Michael Myllymäki sagt ”knulla din brorsa” till Tomas Korva.

Enligt tingsrättens mening är det klarlagt att Tomas Korva har blivit provocerad av de okvädningsord och kränkande tillmälen som Michael Myllymäki har uttalat mot honom och i samband med detta utdelat den sista sparken. Vittnena har uppgett att de inte såg någon befogad anledning att utdela den sista sparken. Av övervakningsfilmen framgår att Tomas Korva först backar undan från situationen och att det dröjer en kort stund mellan den tidigare våldsanvändningen, som tingsrätten ansett befogad, och den sista sparken. Med hänsyn till detta och vad som i övrigt framkommit gör tingsrätten bedömningen att situationen vid det läget hade lugnat ner sig. Tingsrätten finner att den sista sparken inte var sådan befogad våldsanvändning som omfattas av 10 § polislagen. Tomas Korva har lång erfarenhet av ingripanden och utbildar andra poliser ibland annat självskydd. Mot hänsyn till detta borde Tomas Korva ha insett att sparken var obefogad och att han hade andra handlingsalternativ. Tingsrätten bedömer därmed att den sista sparken inte har omfattats av laga befogenhet.

Har Tomas Korva handlat i nödvärn/nödvärnsexcess/putativt nödvärn?

För att en gärning ska vara fri från ansvar med anledning av nödvärn krävs enligt 24 kap. 1 § brottsbalken att gärningen, med hänsyn till angreppets beskaffenhet, det angripnas betydelse och omständigheterna i övrigt är uppenbart oförsvarlig. Rätt till nödvärn föreligger bland annat mot ett påbörjat eller överhängande brottsligt angrepp på person eller egendom. Om någon gjort mer än vad nödvärnsrätten tillåter ska gärningen ändå vara fri från ansvar enligt 24 kap. 6 § brottsbalken om gärningsmannen svårligen kunnat besinna sig, så kallad nödvärnsexcess. En gärning

kan också vara fri från ansvar om ingen nödvärnssituation har förelegat, men gärningsmannen inbillat sig att det har gjort det, så kallat putativt nödvärn.

Tingsrätten gör följande bedömning. Tomas Korvas uppgifter om att Michael Myllymäki gjort en ansats att slå Hans Innala vinner inget stöd av övervakningsfilmen eller av vittnenas uppgifter. Samtliga hörda har även uppgett att Michael Myllymäki under ingripandet endast var aggressiv mot Tomas Korva och sa inget kränkande eller otrevligt mot Hans Innala, utan har även sagt att Hans Innala är en ”snäll polis”. Enligt tingsrättens mening har någon nödvärnssituation inte har förelegat. Med hänsyn till att Tomas Korva har lång erfarenhet av ingripanden, jobbat som polis i 13 år samt, enligt egen utsaga, har särskilda kunskaper i just självskydd, anser tingsrätten att situationen inte var sådan att Tomas Korva svårligen kunnat besinna sig. Avseende putativt nödvärn finner tingsrätten, mot bakgrund av att inga uppgifter framkommit som stöder Tomas Korvas invändning om att Michael Myllymäki gjorde en ansats att slå Hans Innala, att ingen sådan situation heller har förelegat. Det har i målet framkommit att Michael Myllymäki satt eller halvlåg på golvet och var fasthållen i den vänstra armen av Hans Innala. Det har heller inte, med hänsyn till vad vittnena uppgett och Tomas Korvas agerande efter tumultet, inte framkommit något som talar för att det var en ovanligt farlig situation. Både Korva och Innala har även varit beväpnade vid ingripandet. Vad Tomas Korva har anfört framstår därför för tingsrätten som en efterhandskonstruktion.

Sammantaget finner tingsrätten att gärningen inte är sådan att den ska vara fri från ansvar på grund av reglerna om nödvärn, nödvärnsexcess eller putativt nödvärn.

Ska Tomas Korva dömas för misshandel?

Det är klarlagt att de objektiva rekvisiten för misshandel är uppfyllda genom Tomas Korvas handlande. För att Tomas Korva ska kunna dömas för misshandel krävs

dock att hans uppsåt täcker dessa brottsrekvisit, och att han har förstått, eller varit likgiltig inför, att han överskred sin befogenhet att använda våld i tjänsten.

Det är klarlagt att Michael Myllymäki har provocerat Tomas Korva och uttalat okvädningsord mot denne. Som ovan anförts har inga uppgifter framkommit som ger stöd för Tomas Korvas invändning att Michael Myllymäki gjorde en ansats att använda våld mot Hans Innala. Både Hans Innala och Patrik Oja har uppgett att de inte såg något skäl för Tomas Korva att utdela den sista sparken.

Våldsanvändningen initierades av Michael Myllymäki genom att han sparkade skon på Tomas Korva, men situationen och Michael Myllymäki hade enligt vittnesuppgifterna lugnat ner sig när den sista sparken utdelades. Michael Myllymäki halvlåg på golvet och hölls fast av Hans Innala. Tomas Korva har även initialt backat undan, och bör därför haft möjlighet att överväga behovet och proportionaliteten av sparken. Poliser har en särskild rätt och befogenhet att använda våld, varför det måste anses särskilt viktigt för poliser att kunna behärska sig vid provokation och endast använda våld när det verkligen är behovligt. Det har inte framkommit någon omständighet som styrker att sparken har varit behövlig eller nödvändig. Tomas Korva har lång erfarenhet av att arbeta som ingripande polis och utbildar även andra poliser i självskydd. Mot denna bakgrund anser tingsrätten att Tomas Korva åtminstone har varit likgiltig inför omständigheten att han överskridit den befogenhet han haft att använda våld i tjänsten. Det har, som tingsrätten kommit fram till ovan, inte heller förelegat någon nödvärnssituation eller dylikt som gör att gärningen ska vara fri från ansvar.

Tingsrätten finner således att Tomas Korva har haft uppsåt till gärningen och han ska därmed dömas för misshandel. Det har rört sig om ett begränsat våld, ett kort händelseförlopp och det har inte framkommit att Michael Myllymäki har lidit några omfattande eller bestående skador till följd av gärningen, utöver akut smärta av övergående natur och blåmärken. Michael Myllymäki har dock varit frihetsberövad

vid tillfället, obehäpnad, kraftigt berusad och har inte kunnat värja sig. Med beaktande av dessa omständigheter kan misshandeln inte anses vara ringa.

Eftersom Tomas Korva nu döms för misshandel och straffbudet tjänstefel är subsidiärt till straffbudet misshandel finns ingen anledning för tingsrätten att ta ställning till åklagarens andrahandsyrkande.

Påföljdsfrågan

Gärningen har ett straffvärde motsvarande fängelse 1 månad. Misshandel är ett artbrott, innebärande att det föreligger en presumtion för att fängelse ska väljas som påföljd. Enligt 29 kap. 5 § 7 p brottsbalken ska rätten vid straffmätningen i skälig omfattning beakta om den tilltalade förorsakas men till följd av att han eller hon på grund av brottet kommer eller kan antas komma att skiljas från sin anställning. Av yttrande från Polismyndighetens personalansvarsnämnd framgår att det mesta talar för att Tomas Korva kommer att skiljas från sin anställning om han döms för misshandel som inte är ringa. Med hänsyn till detta bestämmer tingsrätten påföljden till villkorlig dom och 60 dagsböter.

Gärningen har föranletts av en provokation från Michael Myllymäki. En provokation från målsägande kan vara ett skäl för ytterligare strafflindring. Polismän får ofta utstå provokationer och dylikt i tjänsten och tingsrätten anser att det ankommer på en polisman att kunna behärska sig och agera på ett sätt som står i proportion till provokationen. Av vad som framkommit i målet anser tingsrätten att provokationen från Michael Myllymäkis sida är sådan som en polisman typiskt sett ska kunna räkna med att bemötas av, och att denna således inte ger anledning till ytterligare strafflindring.

Skadestånd*Arbetstagarens skadeståndsansvar och principalansvar*

Michael Myllymäki har yrkat skadestånd från Tomas Korva med 15 650 kr. Tomas Korva har invänt att skadeståndsanspråket ska riktas mot hans arbetsgivare på grund av så kallat principalansvar.

Principalansvar regleras i 4 kap. 1 § skadeståndslagen och innebär att arbetstagare endast är ansvarig för skada som vållats genom fel eller försummelse i tjänsten om synnerliga skäl föreligger med hänsyn till handlingens beskaffenhet, arbetstagarens ställning, den skadelidandes intressen och omständigheterna i övrigt. Kravet på synnerliga skäl innebär närmast en presumtion för att arbetstagaren ska gå fri från skadeståndsansvar. Kravet på synnerliga skäl gäller även i situationer där tredje man kräver skadestånd från arbetstagaren. I allmänhet utgör uppsåtligt handlande en sådan omständighet som medför skadeståndsansvar för arbetstagaren. Om skadan är omfattande kan det finnas anledning att begränsa skadeståndsansvaret. Avseende arbetstagarens ställning ska hänsyn tas till dennes "hierarkiska ställning". Normalt kan högre krav ställas på den som har en ansvarsfull befattning med befälsrätt. Man kan kräva ett särskilt kunnande inom verksamhetsområdet och ett särskilt gott omdöme av en ledande funktionär. En arbetstagare utan någon ledande funktion kan ha anförtrosts en särskilt ansvarsfull uppgift för vilken han har särskild utbildning. Av en sådan befattningshavare kan särskild aktsamhet förväntas. En särskilt ansvarsfull ställning kan utgöra synnerliga skäl att ålägga skadeståndsansvar. Om den skadelidande riktar sitt anspråk direkt mot arbetstagaren måste den skadelidandes intresse av ersättning vägas in som en viktig komponent vid bedömningen av om det föreligger synnerliga skäl. Till de övriga omständigheter som ska beaktas vid prövningen hör främst parternas ekonomiska förhållanden. Om arbetstagaren har en sådan ekonomi att ett skadeståndsansvar inte drabbar denne särskilt hårt finns inga hinder mot att ålägga denne skadeståndsansvar. Ett

skadeståndsansvar som skulle vara mycket betungande för arbetstagaren kan jämkas.

Ska Tomas Korva utge skadestånd till Michael Myllymäki?

Som ovan anført utgör ett uppsåtligt handlande synnerliga skäl för att ålägga arbetstagaren skadeståndsansvar. Tomas Korva är polisassistent. Vid ingripandet har han varit den tjänstgörande polisman med längst erfarenhet och han har även, enligt egen utsaga, särskilda kunskaper gällande just ingripanden och självskydd, samt utbildar andra poliser i dessa frågor. Hans ekonomiska förhållanden är goda.

Tingsrätten har funnit att Tomas Korva har gjort sig skyldig till misshandel, alltså ett uppsåtligt brott. Vid skadestånd med anledning av brott ska gärningsmannen ersätta skadan. Med hänsyn till det ovan anförda finner tingsrätten att det föreligger synnerliga skäl för att ålägga Tomas Korva skadeståndsansvar.

En målsägande som har initierat den brottsliga gärningen eller provocerat gärningsmannen anses vara mindre skyddsvärd, och det kan i dessa fall finnas anledning att inte bifalla yrkande om kränkningersättning. Tingsrätten finner dock att omständigheterna att Michael Myllymäki har varit frihetsberövad vid gärningstillfället, berusad, obehärdad och har saknat möjlighet att värja sig sammantaget innebär att gärningen utgjort en sådan allvarlig kränkning av hans personliga integritet att kränkningersättning ska utgå.

Michael Myllymäki har yrkat ersättning för kränkning med 15 000 kr. Tingsrätten anser att detta belopp är väl tilltaget. Det har endast rört sig om en spark och skadorna har varit mycket begränsade. Som ovan anförts har Michael Myllymäki provocerat Tomas Korva och sparkat en sko på honom, vilket ska beaktas vid bestämmande av kränkningersättningens storlek. Tingsrätten finner att kränkningersättning motsvarande 5 000 kr är skäligt. Vidare har Michael

Myllymäki yrkat ersättning för sveda och värk med 650 kr, motsvarande en veckas smärta och fysiskt lidande. Beloppet är skäligt och ska utgå. Tomas Korva ska således utge skadestånd till Michael Myllymäki med 5 650 kr.

ÖVRIGA FRÅGOR

Ersättning

Vad Johan Eriksson har yrkat i ersättning är skäligt och ska utgå. Tomas Korva ska, med hänsyn till hans ekonomiska förhållanden, återbetala en del av denna kostnad till staten.

Lina Austrell har yrkat ersättning för 18,5 timmars arbete. Tingsrätten finner ingen anledning att ifrågasätta att Lina Austrell har lagt ned den tid som anges i arbetsredogörelsen, men för mål av motsvarande typ menar tingsrätten att skälig förberedelsetid kan stanna vid 15 timmar.

Brottsofferfonden

Eftersom Tomas Korva döms till ansvar för brott i vilket fängelse ingår i straffskalan ska han utge en lagstadgad avgift om 800 kr till brottsofferfonden.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (TR-01)

Överklagande ställt till Hovrätten för Övre Norrland ges in till tingsrätten **senast den 30 november 2020.**

Agneta Karlsson

Hur man överklagar

Dom i brottmål, tingsrätt

TR-01

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv tingsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis.

Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller en ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför.

Tala också om ifall du vill att målsäganden ska komma personligen vid en huvudförhandling.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till tingsrätten. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Tingsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar tingsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till hovrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även hovrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till hovrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

När krävs det prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

I brottmålsdelen behövs prövningstillstånd i två olika fall:

- Den åtalade har dömts enbart till böter.
- Den åtalade har frikänts från ett brott som inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Skadeståndsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en begäran om skadestånd. Undantag kan gälla när en dom överklagas i brottmålsdelen, och det är kopplat en begäran om skadestånd till brottet. Då krävs inte prövningstillstånd för skadeståndsdelen om

- det inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen eller om
- hovrätten meddelar prövningstillstånd i brottmålsdelen.

Beslut i övriga frågor

I de mål där det krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen (se ovan), krävs det också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

När får man prövningstillstånd?

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med tingsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.

Hur man överklagar hovrättens avgörande

Den som vill överklaga hovrättens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till hovrätten.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till hovrätten senast den dag som anges i slutet av hovrättens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar hovrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningsstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvilla förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (hovrättens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se